

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Ігор Семиволос

2026

Вступ

Операція США та Ізраїлю проти Ірану (28 лютого 2026 року) і підписаний 18 червня 2026 року у Версалі меморандум про взаєморозуміння між Вашингтоном і Тегераном остаточно зруйнували попередню архітектуру близькосхідної безпеки, що базувалася на американській безпековій парасольці та логіці Авраамових угод. Регіон входить у тривалий період переформатування, де правила гри пишуться заново, у режимі реального часу. Для України це не абстрактна геополітика, а простір, що безпосередньо впливає на нафтові доходи РФ, постачання іранської зброї, дипломатичний капітал західних партнерів і можливості для розбудови власної довгострокової присутності в регіоні.

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Іранський чинник

Хід конфлікту та контури угоди. Операція «Епічна лють» (28.02.2026) завершилася ліквідацією верховного лідера А. Хаменеї та прагматика А. Ларіджані; влада перейшла до сина А. Хаменеї – М. Хаменеї. Підписаний 18 червня меморандум фіксував очевидну асиметрію поступок, тісно пов'язану саме з питанням Ормузької протоки: Тегеран отримував зняття морської блокади й розблокування активів в обмін лише на збереження статус-кво щодо ядерної програми. Утім, документ практично не діє – Д. Трамп формально вийшов із домовленостей уже в липні 2026 року.¹

Ормузька протока як ключова проблема. До лютого 2026 року загроза закриття протоки була інструментом стримування, цінним саме тому, що ніколи не застосовувався. Війна зламала це табу: Іран реалізував блокаду, і карта змінила природу – з гіпотетичної на доведену й повторювану.^{2,3} Навіть після угоди Іран щонайменше двічі повторно закривав протоку, мотивуючи це нібито порушеннями меморандуму, зокрема діями Ізраїлю в Лівані⁴. Показово, що відкриття протоки відбулося лише після того, як Іран домігся окремої цілі – зупинки війни Ізраїлю проти Хезболли. Цей інструмент структурно сильніший за гіпотетичну ядерну зброю: він оборотний і калібрований (на відміну від незворотного ядерного порогу), легітимізований риторикою «невід'ємного права» на безпеку власних вод, дає миттєвий глобальний економічний ефект через нафтові ціни і є географічною даністю, яку неможливо знищити ударами.

Крах ізраїльської стратегічної аксіоми. Для Ізраїлю теза «максимальний тиск веде до колапсу режиму» була практично частиною віри, а не просто робочою гіпотезою; війна це спростувала – замість колапсу відбулася консолідація системи навколо зовнішньої загрози. Тактична перевага Ізраїлю не конвертувалася у стратегічний результат – чим точнішими були удари, тим чіткіше вони окреслювали межу, яку не можна перейти без катастрофічних наслідків⁵.

Зміна стратегічної парадигми: «Ісламська республіка 3.0». Нове керівництво KBIP дійшло висновку, що стриманість А. Хаменеї заохочувала, а не стримувала ескалацію; нова доктрина поєднує готовність ескалювати й говорити¹.

Криза «арбітра» після смерті А. Хаменеї. М. Хаменеї є структурною проблемою як чинник внутрішньополітичної напруженості: на відміну від батька, він продукт однієї зі сторін (KBIP), а не арбітр над усіма. Лінії розколу в Корпусі вже існують, просто заморожені війною; реконструкція і зняття санкцій загострять боротьбу за переділ економічних анклавів¹. Лист М. Хаменеї, яким він дозволяє укладення меморандуму, водночас фіксує власну незгоду, засвідчує руйнування ключового запобіжника іранської стратегічної культури – концепції Maslahat-e Nezam («доцільність системи»), яка раніше дозволяла верховному лідеру балансувати між прагматично-державницькою лінією (дипломати, президент М. Пезешкіан) і революційно-месіанською лінією (KBIP). Без єдиного інтерпретатора доктрини KBIP за замовчуванням повертається до базової ідентичності спротиву (мукавама), в межах якої компроміс із США сприймається не як прагматичне рішення, а як загроза самому існуванню ісламської республіки; демонстрація слабкості небезпечніша для еліт, ніж пряме військове зіткнення⁵. Ця інституційна недоврегульованість підтверджується й зовнішньою експертизою: західні коментатори обґрунтовано вказують на інституційний вакуум і автономність підконтрольних KBIP проксі-мереж, які продовжують атакувати судноплавство в Ормузькій протоці незалежно від дипломатичного треку, – Тегеран більше не може просто «вимкнути» ці мережі навіть за наявності політичної волі⁵. Ситуація загострюється: за останніми даними (липень 2026), М. Хаменеї тривалий час не з'являється публічно, що породжує чутки про його здоров'я або навіть смерть і вже відкрито провокує боротьбу елітних груп за домінування⁶.

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Ормузька протока з активу перетворюється на тягар. Арабські аналітики зазначають, що блокування протоки виявилось ефективнішим інструментом тиску на Вашингтон, ніж іранська ядерна програма, на яку витрачено десятки мільярдів доларів і роки санкцій, – стрибок ціни на нафту і згадка Д. Трампом Великої депресії 1929 року змусили США сісти за стіл переговорів⁷. Однак ставка на єдиний важіль зробила поведінку Тегерана повністю передбачуваною і консолідувала проти нього регіон і Захід: саміт НАТО в Анкарі вперше жорстко вимагав відкриття протоки, Британія і Франція заявили про готовність захищати судноплавство, а атаки на танкери у водах Оману коштували Ірану відносин з традиційним близьким партнером⁷. Ринок при цьому адаптувався швидше, ніж очікував Тегеран: після піку 120 доларів за барель ціна, попри продовження обстрілів танкерів, упала до 79 доларів – економічний шантаж слабшає з кожним місяцем, перетворюючи протоку зі стратегічного стримувального інструменту на кайдани, які радше сковують маневреність самого режиму⁷.

Ескалація замість деескалації: меморандум де-факто зупинено. 7 липня 2026 року США відновили удари по Ірану, а 8 липня Д. Трамп публічно заявив, що Версальський меморандум від 18 червня фактично втратив чинність. 12 липня КВІР заявив про закриття Ормузу, у відповідь 13 липня Д. Трамп наказав завдати новій хвилі ударів (близько 140 об'єктів), відновив морську блокаду і оголосив про 20-відсотковий збір за прохід протокою. Адміністрація офіційно повідомила Конгрес про відновлення бойових дій, наполягаючи на конституційному праві продовжувати їх без окремого дозволу – усупереч вимозі обох палат зупинити операцію або отримати санкцію; суперечка між Капітолієм і Білим домом загострюється паралельно з війною⁸.

Ставка Вашингтона: контроль замість свободи проходу. Запроваджений 20-відсотковий збір за прохід Ормузом – це, на нашу думку, радше форма рекету чи класичного імперіалізму, ніж стратегія забезпечення свободи судноплавства. Стратегічні цілі сторін розходяться фундаментально: Вашингтон прагне витіснити Іран із протоки, Тегеран – домогтися визнання регіонального пріоритету, тому прямі переговори заблоковані, а посередництво в Досі (С. Віткофф, Дж. Кушнер) не дає проривів^{6, 8}.

Сценарії: (1) реалізація 60-денного треку зі стабілізацією через епізодичні калібровані закриття Ормузу як постійного інструменту торгу; (2) зрив переговорів і повернення до ескалації – цей сценарій уже частково реалізувався в липні 2026 року; (3) внутрішня фрагментація через боротьбу за ресурс. Повномасштабна наземна операція США проти Ірану лишається малоімовірною через величезні фінансові витрати і політичні ризики для Д. Трампа перед виборами; базовий сценарій – повернення до переговорів за умови достатнього тиску на Іран^{6, 8}.

Наслідки для України: волатильність Ормузу – прямий, некерований фактор тиску на нафтові доходи РФ, незалежний від західних санкцій. Нова хвиля атак на танкери знову підсилює волатильність нафтових цін – структурно вигідну Росії й шкідливу для світової економіки; ескалація має й пряму людську ціну, включно з постраждалими громадянами України⁶. Теза про постачання іранської зброї РФ сьогодні потребує переоцінки: за оцінками західних аналітиків, Тегеран, найімовірніше, призупинив активні постачання Москві ще навесні 2026 року, тоді як напрямок частково розвернувся – Росія сама передає Ірану озброєння (винищувачі Су-35, вертольоти Мі-28, ракети) для відновлення його арсеналу під час перемир'я⁹.

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Палестино-ізраїльський конфлікт (Газа, Ліван/Хезболла)

Жоден локальний конфлікт у регіоні більше не можна розглядати ізольовано: Іран роками розбудовував «вісь опору» так, щоб конфлікт у будь-якій точці автоматично активував синхронний тиск в інших вузлах. Це підтверджується тим, що Іран домігся відкриття Ормузу лише після зупинки війни Ізраїлю проти Хезболли в Лівані – ліванський фронт де-факто перестав бути автономним театром.

Ліван: перемовини між державами, а не з Хезболлою. Основний трек – переговори між урядами Ізраїлю та Лівану, а не прямий діалог із Хезболлою: Бейрут офіційно взяв на себе зобов'язання щодо роззброєння організації, але ліванська держава структурно неспроможна це реалізувати – армія й силові структури не мають ні спроможності, ні достатньої політичної волі для примусового роззброєння актора, вбудованого у власну політичну систему країни. Це системна, а не тимчасова проблема: Ізраїль не залишить окуповані території південного Лівану, доки Хезболла зберігає зброю, а ліванський уряд не має інструментів виконати цю умову, що робить вузол нерозв'язним у короткостроковій перспективі⁶.

Газа після завершення активної фази: контрольована стагнація. Ситуація – не врегулювання, а заморожування статус-кво: замість погодженої «жовтої лінії» (~53% території під Ізраїлем за угодою жовтня 2025 року) Ізраїль розширив контроль до ~60% з метою 70%, витісняючи ~2 млн палестинців на дедалі менший клапоть території. ХАМАС на початку липня оголосив розпуск уряду й передачу влади технократичному комітету NCAG, але перехід заблокований – комітет досі поза Газою через заперечення Ізраїлю, роззброєння не відбулося. Рада миру під головуванням Д. Трампа мала курувати відбудову, але, за даними FT, її фонд фактично порожній; Міжнародні стабілізаційні сили (заплановано 20 тис. осіб) лише розпочинають розгортання без чіткого графіка¹⁰.

Зростання невдоволення в самій Газі. Безпрецедентний виклик владі ХАМАС – рух протесту «26 червня», органічна реакція виснаженого населення на бездіяльність фракцій після МОУ США – Іран. Організатори – горизонтальні мережі волонтерів і блогерів, а не партії; гасло – право на мирне життя замість наративу «релігійного моноліту». ХАМАС придушив мобілізацію терором і погрозами, а НФВП – історично світська марксистська організація – під патронатом КВІР погрожувала активістам трибуналом за підтримку протесту. Масового виходу не сталося, але аналітики оцінюють це як незворотну ерозію легітимності ХАМАС, а не його перемогу¹¹.

Криза палестинського лідерства. Невирішене палестинське питання залишається головним «провайдером легітимності» для Ірану на арабській вулиці. Боротьба за наступництво 91-річного М. Аббаса між прагматиком Х. аль-Шейхом (підтримка Ер-Ріада й Вашингтона, але мінімальна вулична підтримка) і популярним, але ув'язненим М. Баргуті лишається невирішеною: М. Аббас зберігає посади президента ПА і голови ФАТХ, а вибори відкладені до 28 листопада 2026 року. Це консервує прірву між формальною владою і вуличною легітимністю – головний структурний ризик для стабільності ПА¹².

Ізраїль як «непередбачуваний актор» – структурний наслідок. До 2023 року існував наратив про Ізраїль як «якір стабільності» проти іранської дуги; послідовні війни зруйнували цей наратив у сприйнятті арабських столиць. Це стигма держави, а не уряду – вибори в Ізраїлі цього не змінять. Кейс таємного візиту Б. Нетаньягу до ОАЕ, оприлюднений ним без

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

узгодження задля передвиборчого піару, ілюструє готовність жертвувати партнерами заради внутрішньополітичних дивідендів¹.

Академічна рамка цього процесу зафіксована й у регіональній експертизі: арабські аналітики застосовують модель «центр – периферія» до ірано-палестинського зв'язку – за аналогією з розпадом СРСР 1991 року, що послабив пов'язані з ним рухи, ослаблення Ірану як «центру» осі опору може ослабити ХАМАС і Палестинський ісламський джихад як «периферію». Водночас існує наукова полеміка щодо статусу Ізраїлю: за однією позицією (NYT, квітень 2025), Ізраїль уже став регіональним гегемоном після кампаній у Газі й Лівані, за іншою – залишається структурно залежним від США у військовій, дипломатичній та економічній сферах і не може виконувати роль гегемона без вирішення палестинського питання¹³. Ті самі аналітики застерігають, що війна проти Ірану розпочалася без мандата Радбезу ООН і без консультацій із традиційними союзниками – симптом переходу від міжнародного права до логіки «транзакціоналізму» (привілеї в обмін на матеріальні вигоди), що структурно не вигідно для палестинців, чий головний ресурс – моральна й правова легітимність, а не військова сила¹³.

Наслідки для України: відносини з Ізраїлем залишаються переважно декларативними. Санкційний пакет ЄС проти поселенців, ухвалений того ж дня, що й санкції за депортацію українських дітей, – недостатньо використаний юридичний прецедент термінології окупації. Зерновий скандал (судна з краденим зерном попри передане розвідувальне дос'є) показує, що політична підтримка з боку Ізраїлю не конвертується в реальні поступки там, де перетинаються комерційні інтереси, – це варто зробити предметом окремого послідовного діалогу з Тель-Авівом, а не побічним висновком.

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Перспективи нормалізації Ізраїль – арабські країни

Війна 2026 року остаточно поховала ідею великого арабсько-ізраїльського альянсу в обхід палестинців¹. Ер-Ріяд дав зрозуміти: інтеграція Ізраїлю в регіон неможлива без незворотного шляху до палестинської державності – це відрізняє саудівський кейс від моделі ОАЕ/Бахрейну 2020 року.

Саудівська Аравія діє як стратегічно автономний актор, а не пасивна жертва. Саудівські аналітики та колишні високопосадовці прямо звинувачують Ізраїль у спробі розпалити війну між КСА та Іраном, щоб залишитися «єдиним актором» у регіоні; Ер-Ріяд свідомо утримувався від удару у відповідь, хоча неголосно завдавав ударів¹. Відносини з Тегераном пройшли через гостру фазу (обстріли об'єктів Агамсо, висилка дипломатів), але стратегічний вибір КСА – власний, окремий від Ізраїлю пакт про ненапад з Іраном, оскільки посадити Іран та Ізраїль за один стіл неможливо.

ОАЕ обрали протилежний вектор – поглиблення зв'язків з Ізраїлем (розгортання «Залізного купола» на еміратській території), що викликало критику регіональних еліт (Хамад бін Джасем, ідея «Затокового НАТО» без ОАЕ) і тренд на ізоляцію Абу-Дабі всередині Затоки. Вихід ОАЕ з ОПЕК (з 1 травня 2026 року) додатково загострив відносини з Ер-Ріядом.

Катар отримав підвищену роль фінансового посередника в розблокуванні іранських активів – зростання дипломатичної ваги Дохи. Пакистан виступає другим ключовим посередником на іранському треку: саме через Ісламабад проходили технічні переговори й передавалися пропозиції сторін, що робить зв'язку Катар – Пакистан основним каналом деескалації поряд із прямими контактами в Досі.

Структурний висновок: жоден актор Затоки не готовий вибудовувати безпекову архітектуру навколо антиіранської коаліції під проводом Ізраїлю; економічна стабільність виявилася важливішою за ідеологічну конфронтацію з Тегераном.

Наслідки для України: посередницький досвід Катару й Пакистану – потенційний канал для гуманітарних питань (обмін полоненими, повернення дітей). Кейс повернення Farmak на саудівський ринок демонструє зростання довіри КСА до України незалежно від динаміки ізраїльсько-арабської нормалізації.

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Сирія та регіональна безпека

Нова об'єднана Сирія консолідується під А. аш-Шараа: за жорсткішою версією «Березневого пакту» курдські SDF погодилися на повну адміністративну асиміляцію замість автономії; уряд отримав контроль над нафтовими ресурсами півночі^{14, 15}. Ознакою поступового зміцнення інституційної спроможності стало перше засідання нового парламенту 12 липня 2026 року з обранням спікером Абдул Хаміда аль-Авака, хоча мандат зібрання обмежений 30 місяцями до повноцінних виборів¹⁶.

Подвійна гра Ізраїлю. Тель-Авів підтримує друзів у Сувейді під тиском власної дружньої громади і завдає ударів по силах А. аш-Шараа, тоді як з Дамаском за посередництва Т. Баррака досягнуто лише вузького припинення вогню^{14, 17, 18}. Це повторює патерн з Ірану та Лівану: Ізраїль діє всупереч стратегічній логіці Вашингтона, який, навпаки, розглядає централізовану Сирію під А. аш-Шараа як пріоритет через фінансові й нафтові інтереси.

Турецький фактор. Анкара закріпила політичне й економічне лідерство в Сирії; призначення Т. Баррака спецпосланцем у Сирії й Іраку – сигнал ставки Вашингтона на турецькоцентричний підхід. Водночас близькість до Туреччини насторожує арабських сусідів (Каїр, Амман, Ер-Ріяд, Абу-Дабі), підозріливих щодо успіху політичного ісламу в Сирії.

Прихований збіг інтересів: Іран та Ізраїль мають об'єктивний спільний інтерес у можливому розпаді Сирії через нову громадянську війну – кожен зі своїх причин.

Вплив Росії в Сирії не просто одноразово ослаб, а перебуває в процесі постійного скорочення після виведення значної частини військ; статус баз Хмеймим і Тартус – індикатор цього тривалого розриву Дамаска з колишнім патроном^{19, 20}.

Сценарії: (1) консолідація під А. аш-Шараа за турецької моделі; (2) фрагментація через ескалацію на курдському/друзькому напрямках за ізраїльської підтримки; (3) регіональна ізоляція через насторогу арабських сусідів щодо ісламістського проекту.

Дотичність до України: візит В. Зеленського до Дамаска (5 квітня 2026 року) з тристоронніми переговорами за участю Туреччини заклав канал співпраці у сфері безпеки й обміну воєнним досвідом; утім, успішність візиту пов'язана не лише з турецьким чинником, а й з підтримкою Саудівської Аравії²¹.

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Наслідки для України: синтез

Регіон входить у тривалий період переформатування безпекової архітектури; це вікно можливостей для нових гравців, яким Україна скористається, лише перейшовши від тактики до системності.

Енергетичний вимір – тришвидкісний механізм тиску на бюджет РФ. Динаміка цін на нафту пройшла два протилежні режими: до ескалації дефіцит пропозиції тиснув на дохідну частину російського бюджету, тоді як волатильність воєнного періоду, навпаки, принесла Росії надприбутки від цінових стрибків. В інтересах України – остаточна ірано-американська угода і стабілізація цін на низькому рівні, що залежить від трьох різношвидкісних факторів: Ормузька протока (найшвидший ефект, але залишається постійним інструментом торгу Ірану), іранський експорт нафти (повільний і частковий через інфраструктурну деградацію й банківські бар'єри), вихід ОАЕ з ОПЕК (структурний фактор з горизонтом 2027+). Максимальний тиск на бюджет РФ настане не одразу після угоди, а поступово.

Безпековий вимір. Теза про залежність постачання іранської зброї РФ від внутрішньоіранської ситуації потребує перегляду: за наявними оцінками, Тегеран, найімовірніше, призупинив активні постачання Москві ще навесні 2026 року, а напрямок частково розвернувся – Росія сама постачає Ірану озброєння для відновлення його арсеналу⁹.

Дипломатичний вимір. Близькосхідна криза забирає дипломатичний капітал і медійну увагу адміністрації Д. Трампа – фактор «розпорошення», що конкурує з українським треком. Водночас це відкрило Україні можливість активно увійти на близькосхідний ринок озброєнь і підписати низку оборонних угод з арабськими країнами – ефект тут двоякий, а не лише втрата уваги. Прецедент санкцій ЄС проти поселенців (паралельний санкціям за депортацію дітей) формує юридичний інструментарій термінології окупації, застосовний до українського дискурсу, але недостатньо використовується.

Безпековий канал на місці. Присутність України в регіоні – безпековий імператив: Росія структурно вбудована через іранські компоненти в дронах, обхід санкцій через регіональні хаби, схему «зброя в обмін на енергоносії» – ці мережі необхідно ламати на місці.

Інформаційний вимір. Москва конструює образ України як «американського проєкту» для аудиторії Глобального Півдня – контраст у близькосхідному інформаційному просторі залишається недостатньо реалізованим напрямком.

Від тактики до системності. Україна має будувати власну довгострокову стратегію в регіоні¹, а не покладатися на тактичні успіхи й асиметричні кроки, які дають імпульс у момент кризи, але не замінюють системності та роблять Україну помітною лише в моменти загострення. Україні важливо бути не «точкою в чужій стратегії» глобальної переархітектури Заходу, а суб'єктом власної довгострокової гри. Перехід до системного заземлення вимагає трьох кроків: постійної інформаційної присутності в арабомовному просторі (мовою спільних ризиків, а не прохань про допомогу); чіткої фінансової математики вартості стратегічної присутності; коаліції дипломатів, академічних установ, медіа, бізнесу й діаспори замість самотності присутності.

Уже наявний практичний фундамент включає тристоронній формат Україна – Сирія – Туреччина, започаткований візитом президента до Дамаска, та практичні економічні кейси на кшталт відновлення доступу Фармак до саудівського ринку.

Рекомендації для МЗС України

- › **ВПК: від експорту заліза до технологічного партнерства.** Фокус на залучення капіталу країн Затоки в оборонно-технологічний сектор (DefTech) – спільні підприємства та локалізація виробництва (БПЛА, РЕБ) на їхній території або в безпечних хабах. Головний товар України сьогодні – бойовий досвід інтеграції технологій у війну, який варто конвертувати в інвестиції для масштабування виробництва в країні.
- › **Юридичний трек:** системна робота передусім з Європою, на основі вже наявного прецеденту. Не відмовлятися від публічної паралелі санкційної термінології окупації – вона суголосна усталеній позиції України, зокрема голосуванню за резолюцію Ради Безпеки ООН № 2334 (2016) про незаконність ізраїльських поселень і підтримці two-state solution²². Пріоритет – систематична робота з європейськими партнерами (Європарламент, юридичні служби ЄС, де ця термінологія вже є частиною права ЄС), без прив'язки до реакції Вашингтона.
- › **Інформаційна присутність:** цифровий прагматизм. Відмовитися від коштовних класичних медіа на користь цифрової стратегії в арабомовному сегменті мереж (X, TikTok, Telegram, YouTube): робота з місцевими інфлюенсерами та вихідцями з країн Близького Сходу, фактаж про спільні загрози (вплив іранських дронів на українські зерносклади і продовольчу безпеку Близького Сходу). Фінансувати через копродукцію та гранти західних партнерів, розуміючи обмеженість держбюджету. Важливим є сприяння МЗС в отриманні таких ресурсів.
- › **Сирійський вектор:** тактична гнучкість замість гри «ва-банк». Сприймати нову Сирію під А. аш-Шараа не як довгострокового союзника, а як вікно можливостей із високим ризиком. Звузити пріоритети до безпекового треку: витіснення залишкової російської присутності (Хмеймим, Тартус) і перекриття каналів обходу санкцій РФ. Публічні кроки синхронізувати з Ер-Ріядом, Вашингтоном та Анкарою.
- › **Оптимізація кадрів: робота через наявні хаби.** Гуманітарний трек (діти, полонені через Катар і Пакистан) покласти на посольства в Досі та Ісламабаді під координацією спецпредставника з Близького Сходу й Африки. Для моніторингу тіньових російсько-іранських мереж активно взаємодіяти з аналітиками українських спецслужб та Міністерства фінансів України.

¹ Авторські аналітичні публікації Ігоря Семиволоса на Facebook (березень–червень 2026) та виступ на круглому столі Укрінформу «Україна – Близький Схід: нова архітектура партнерства».

² Доля Ормузької протоки: Іран зробив заяву в ООН – Главком. <https://glavcom.ua/world/world-politics/dolja-ormuzkoji-protoki-iran-zrobiv-zajavu-v-oon-1107825.html>

³ Іран не збирається закривати Ормузьку протоку – посол країни в ООН – NV.ua. <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/iran-zapevniv-shcho-ne-zakrivatime-ormuzku-protoku-zayava-posla-oon-50591373.html>

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

- ⁴ Іран знову закритий Ормузьку протоку – Sud.ua. <https://sud.ua/uk/news/abroad/364426-iran-snova-zakryl-ormuzskiy-proliv>
- ⁵ Дж. Болтон, колонка, The Wall Street Journal, 12.07.2026; авторський пост Ігоря Семиволоса на Facebook (липень 2026) про кризу Maslahat-e Nezam в Ірані.
- ⁶ Інтерв'ю Ігоря Семиволоса щодо загострення конфлікту між США та Іраном, липень 2026. <https://www.youtube.com/watch?v=-VygdkAffz4>
- ⁷ Ibrahim Fraihat, стаття про перетворення Ормузької протоки зі стратегічного активу на тягар для Ірану, Al-Araby Al-Jadeed, липень 2026.
- ⁸ Відновлення бойових дій США проти Ірану 7–13.07.2026, лист Трампа Конгресу, морська блокада і 20-відсотковий збір за прохід Ормузом – NYT, The Hill, Reuters, 14.07.2026.
- ⁹ Bloomberg, Mind.ua (Ханна Нотте) про призупинення постачань іранської зброї РФ і зустрічне постачання Росією озброєнь Ірану (Су-35, Мі-28, ракети), червень–липень 2026.
- ¹⁰ Контроль Ізраїлю над територією Гази (~53–60%), розпуск уряду ХАМАС і комітет NCAG, Рада миру і стабілізаційні сили – CNN, AP, FDD, FT (травень–липень 2026).
- ¹¹ Пост Ігоря Семиволоса на Facebook про рух протесту «26 червня» в Газі, липень 2026.
- ¹² Указ Аббаса про вибори 28.11.2026 – Wafa; збереження ним посад президента ПА і голови ФАТХ (травень 2026).
- ¹³ Ibrahim Fraihat, «Американо-ізраїльська війна проти Ірану та її потенційний вплив на палестинське питання», Majallat al-Dirasat al-Filastiniyya (Journal of Palestine Studies), вип. 147, літо 2026, стор. 13–20.
- ¹⁴ Сирія – США: Ігор Семиволос про кінець політичної автономії курдів Рожави – NV.ua. <https://nv.ua/ukr/opinion/siriya-ssha-igor-semivolos-pro-kinets-politichnoji-avtonomiji-kurdiv-rozhava-50577509.html>
- ¹⁵ Близький Схід: чи настане кінець курдської автономії – Espresso.tv. <https://espresso.tv/poyasnuemo-siriya-akhmeda-ash-sharaa-chi-nastane-kinets-kurds-koi-avtonomii-ta-narodzhennya-novoi-silnoi-derzhavi-poyasnyuemo>
- ¹⁶ Перше засідання парламенту Сирії й обрання спікера Абдул Хаміда аль-Авака, 12.07.2026 – SANA, Reuters, Kommersant.
- ¹⁷ Ізраїль і Сирія за підтримки США погодилися на припинення вогню – Інтерфакс-Україна. <https://interfax.com.ua/news/general/1088938.html>
- ¹⁸ Ізраїль і Сирія домовилися про припинення вогню за підтримки США – РБК-Україна. <https://www.rbc.ua/rus/news/izrayil-i-siriya-domovilisya-pripinennya-1752884096.html>
- ¹⁹ Падіння режиму Башара Асада: що чекає на Сирію у майбутньому? – ADAstra. <https://adastra.org.ua/blog/padinnya-rezhimu-bashara-asada>
- ²⁰ Як Сирія бореться за власне майбутнє й суверенітет – IPG Journal. <https://www.ipg-journal.io/ua/regioni/blizkii-skhid/di-javol-jakogo-mi-znali-2482/>
- ²¹ Від безпекових питань до співпраці: Зеленський розповів про результати поїздки в Сирію – LB.ua. https://lb.ua/world/2026/04/05/731112_vid_bezpekovih_pitan_spivpratsi.html
- ²² Резолюція Радбезу ООН № 2334 (23.12.2016) про незаконність ізраїльських поселень – Вікіпедія, Укрінформ.

Близький Схід: сценарії розвитку безпекової ситуації та наслідки для України

Автор

Ігор Семиволос

Директор Центру близькосхідних досліджень

Вихідні дані

Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні

kas.de

Видавець: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, 2026, Київ
вул. Богомольця Академіка, 5, кв. 1, 01024 Київ, Україна
Тел.: +380444927443
<https://www.kas.de/en/web/ukraine>

Усі права захищені. Запити щодо рецензійних примірників та інші звернення стосовно цієї публікації слід надсилати видавцю. Відповідальність за погляди, висновки та рекомендації, висловлені в даній публікації, повністю покладається на автора (авторів), і їх інтерпретації не обов'язково відображають погляди чи політику Фонду Конрада Аденауера.

Публікація підготовлена в рамках проекту «Посилення аналітичних спроможностей прийняття рішень у сфері зовнішньої політики за допомогою громадянського суспільства» Центру міжнародної безпеки за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні.

Текст цієї публікації ліцензовано на умовах Creative Commons:
«Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International», CC BY-SA 4.0
(<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.de>)

© 2026 Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні |
© 2026 Центр міжнародної безпеки | © 2026 Центр близькосхідних досліджень